

KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Artykuł 6 – Sakrament Świeceń (1536-1600)

Rozdział trzeci

SAKRAMENTY W SŁUŻBIE KOMUNII

1533 Chrzest, bierzmowanie i Eucharystia są sakramentami wtajemniczenia chrześcijańskiego. Na nich opiera się wspólne powołanie wszystkich uczniów Chrystusa, powołanie do świętości i do misji ewangelizacji świata. Udzielają one łask koniecznych do życia według Ducha podczas ziemskiej pielgrzymki prowadzącej do Ojczyzny.

1534 Dwa inne sakramenty: święcenia (kapłaństwo) i małżeństwo są nastawione na zbawienie innych ludzi. Przez służbę innym przyczyniają się także do zbawienia osobistego. Udzielają one szczególnego posłania w Kościele i służą budowaniu Ludu Bożego.

1535 Ci, którzy zostali już *konsekrowani* przez chrzest i bierzmowanie ¹ do kapłaństwa wspólnego wszystkich wiernych, mogą otrzymać w sakramentach święceń i małżeństwa szczególną *konsekrację*. Przyjmujący sakrament święceń zostają konsekrowani, by w imię Chrystusa "karmili Kościół słowem i łaską Bożą" ². Z kolei "osobny sakrament umacnia i jakby *konsekruje* małżonków chrześcijańskich do obowiązków i godności ich stanu" ³.

Artykuł szósty

SAKRAMENT ŚWIECEN

1536 Sakrament święceń jest sakramentem, dzięki któremu posłanie, powierzone przez Chrystusa Apostołom, nadal jest spełniane w Kościele aż do końca czasów. Jest to więc sakrament posługi apostoelskiej. Obejmuje on trzy stopnie: episkopat, prezbiterat i diakonat.

(O ustanowieniu i posłaniu posługi apostoelskiej przez Chrystusa zob. s. 218 nn. W tym miejscu będzie mowa tylko o sakramentalnym przekazywaniu tej posługi.)

I. Dlaczego ten sakrament nazywa się sakramentem "świeceń" (*Ordinatio*)?

1537 Łaciński wyraz *ordo* oznaczał w czasach rzymskich stany ustanowione w sensie cywilnym, zwłaszcza stan rządzący. *Ordinatio* oznacza włączenie do *ordo*. W

Kościele istnieją pewne stany, które Tradycja na podstawie Pisma świętego ⁴ już od starożytności określa terminem *taxeis* (po grecku), *ordines* (po łacinie). I tak liturgia mówi o *ordo episcoporum*, *ordo presbyterorum*, *ordo diaconorum*. Inne grupy także otrzymują nazwę *ordo*: katechumeni, dziewice, małżonkowie, wdowy...

1538 Włączanie do jednego z tych stanów Kościoła dokonywało się na mocy obrzędu nazywanego *ordinatio*, który stanowił akt religijny i liturgiczny, będący konsekracją, błogosławieństwem lub sakramentem. Dzisiaj wyraz *ordinatio* jest zarezerwowany dla aktu sakramentalnego, który włącza do stanu biskupów, prezbiterów i diakonów. Jest to coś więcej niż zwykle *wybranie*, *wyznaczenie*, *delegacja* lub *ustanowienie* przez wspólnotę. Ten akt sakramentalny udziela daru Ducha Świętego, pozwalającego wykonywać "świętą władzę" (*sacra potestas*) ⁵, która może pochodzić jedynie od samego Chrystusa, przez Jego Kościół. *Święcenia* określa się także jako *consecratio*, są bowiem pewnym wyłączeniem i przyjęciem przez samego Chrystusa w służbę Kościołowi. Włożenie rąk przez biskupa i modlitwa konsekracyjna stanowią widzialny znak tej konsekracji.

II. Sakrament święceń w ekonomii zbawienia

Kapłaństwo Starego Testamentu

1539 Lud wybrany został ustanowiony przez Boga "królestwem kapłanów i ludem świętym" (Wj 19, 6) ⁶. Jednak w narodzie izraelskim Bóg wybrał jedno z dwunastu pokoleń, pokolenie Lewiego, przeznaczając je do służby liturgicznej ⁷. Sam Bóg był częścią jego dziedzictwa ⁸. Specjalny obrzęd zapoczątkował kapłaństwo Starego Przymierza ⁹. Kapłani zostali ustanowieni "dla ludzi... w sprawach odnoszących się do Boga, aby składali dary i ofiary za grzechy" ¹⁰.

1540 Kapłaństwo, ustanowione w celu głoszenia słowa Bożego ¹¹ i przywracania na nowo jedności z Bogiem przez ofiary i modlitwę, było jednak nieskuteczne, ponieważ nie mogło przynieść zbawienia, potrzebowało nieustannego powtarzania ofiar i nie mogło dokonać ostatecznego uświęcenia ¹². Mogła tego dokonać jedynie ofiara Chrystusa.

1541 Liturgia Kościoła widzi jednak w kapłaństwie Aarona i posłudze lewitów, a także w ustanowieniu siedemdziesięciu "Starszych" ¹³, zapowiedzi posługi święceń Nowego Przymierza. W obrzędzie łacińskim Kościół modli się w prefacji konsekracyjnej święceń biskupich:

Boże i Ojcze Jezusa Chrystusa, naszego Pana... w ciągu dziejów Starego Przymierza zaczynałeś nadawać kształt Twojemu Kościołowi; od początku przeznaczyłeś lud wywodzący się od Abrahama, aby stał się ludem świętym; ustanowiłeś jego zwierzchników i kapłanów i zawsze troszczyłeś się o służbę w Twoim przybytku...

1542 Podczas święceń prezbiterów Kościół modli się:

Już w czasach Starego Przymierza rozwinęły się posługi ustanowione dla sprawowania świętych obrzędów, bo kiedy wybrałeś Mojżesza i Aarona, aby uświęcali lud i nim kierowali, ustanowiłeś im do pomocy mężów niższych stopniem i godnością. Ty na pustyni udzieliłeś bogactwa ducha Mojżesza siedemdziesięciu roztropnym mężom, aby dzięki ich pomocy mógł on łatwiej kierować Twoim ludem. Podobnie na synów Aarona przelałeś obfitą łaskę daną ich ojcu. . .

1543 W modlitwie konsekracyjnej podczas święceń diakonów Kościół wyznaje:

Ty sprawiasz, że Ciało Chrystusa, czyli Twój Kościół, ubogacony różnymi łaskami niebieskimi złączony mimo odrębności swoich członków przedziwną więzią przez Ducha Świętego, wzrasta i rozszerza się na coraz wspanialszą Twoją świątynię. Ty na początku wybrałeś synów Lewiego do pełnienia posługi w Przybytku Starego Prawa, a dzisiaj ustanawiasz trzy stopnie Twoich sług i powołujesz ich przez święte obrzędy, aby oddawali cześć Twojemu imieniu.

Jedynie kapłaństwo Chrystusa

1544 Wszystkie zapowiedzi kapłaństwa w Starym Przymierzu znajdują swoje wypełnienie w Chrystusie Jezusie, "jedynym Pośredniku między Bogiem a ludźmi" (1 Tm 2, 5). Melchizedek, "kapłan Boga Najwyższego" (Rdz 14, 18), jest uważany przez Tradycję chrześcijańską za zapowiedź kapłaństwa Chrystusa, jedynego "arcykapłana na wzór Melchizedeka" (Hbr 5, 10; 6, 20), "świętego, niewinnego, nieskalanego" (Hbr 7, 26), który "jedną... ofiarą udoskonalił na wieki tych, którzy są uświęceni" (Hbr 10,14), to znaczy jedyną ofiarą swego Krzyża.

1545 Odkupieńcza ofiara Chrystusa jest jedyna, wypełniona raz na zawsze, a jednak uobecnia się w Ofierze eucharystycznej Kościoła. To samo dotyczy 1367 jedynego kapłaństwa Chrystusa; uobecnia się ono przez kapłaństwo służebne, nie pomniejszając jedyności kapłaństwa Chrystusa: "Dlatego sam Chrystus jest prawdziwym kapłanem, a inni są tylko Jego sługami" **14** .

Dwa sposoby uczestniczenia w jedynym kapłaństwie Chrystusa

1546 Chrystus, Arcykapłan i jedyny Pośrednik, uczynił Kościół "królestwem - kapłanami dla Boga i Ojca swojego" (Ap 1, 6) **15** . Cała wspólnota wierzących jako taka jest kapłańska. Wierni wykonują swoje kapłaństwo, wynikające ze 1268 chrztu, przez udział w posłaniu Chrystusa, Kapłana, Proroka i Króla, każdy zgodnie z własnym powołaniem. Przez sakramenty chrztu i bierzmowania wierni "poświęceni są... jako... święte kapłaństwo" **16** .

1547 Kapłaństwo urzędowe, czyli hierarchiczne, biskupów i prezbiterów oraz kapłaństwo wspólne wszystkich wiernych, chociaż "jedno i drugie... we właściwy sobie sposób uczestniczy w jedynym kapłaństwie Chrystusowym" **17** , różnią się jednak co do istoty, będąc sobie "wzajemnie przyporządkowane" **18** . W jakim sensie?

Podczas gdy kapłaństwo wspólne wiernych urzeczywistnia się przez rozwój łaski chrztu, przez życie wiarą, nadzieją i miłością, przez życie według Ducha, to kapłaństwo urzędowe służy kapłaństwu wspólnemu. Przyczynia się ono do rozwoju łaski chrztu wszystkich chrześcijan. Jest ono jednym *ze środków*, przez które Chrystus nieustannie buduje i prowadzi swój Kościół. Dlatego przekazuje się je przez osobny sakrament, a mianowicie sakrament święceń.

W Osobie Chrystusa-Głowy...

1548 W służbie eklezjalnej wyświęconego kapłana jest obecny w swoim Kościele sam Chrystus jako Głowa swojego Ciała, jako Pasterz swojej trzody, Arcykapłan odkupieńczej ofiary, Nauczyciel Prawdy. To właśnie wyraża Kościół, mówiąc, że kapłan na mocy sakramentu święceń działa "w osobie Chrystusa-Głowy" (*in persona Christi Capitis*) ¹⁹ :

Jest więc jeden i ten sam Kapłan, Chrystus Jezus, którego najświętszą Osobę zastępuje kapłan. Ten ostatni bowiem dzięki konsekracji kapłańskiej upodabnia się do Najwyższego Kapłana i posiada władzę działania mocą i w osobie samego Chrystusa (*virtute ac persona ipsius Christi*) ²⁰ .

Chrystus jest źródłem wszelkiego kapłaństwa: kapłan Starego Prawa był figurą Chrystusa, a kapłan Nowego Prawa działa mocą i w imieniu samego Chrystusa ²¹ .

1549 Przez pełniących posługę święceń, zwłaszcza przez biskupów i prezbiterów, we wspólnocie wierzących staje się widzialna obecność Chrystusa jako Głowy Kościoła ²² . Według trafnego wyrażenia św. Ignacego Antiocheńskiego, biskup jest "figurą Ojca" (*typos tou Patros*), jakby żywym obrazem Boga Ojca ²³ .

1550 Obecności Chrystusa w pełniącym posługę święceń nie należy rozumieć w taki sposób, jakby był on zabezpieczony przed wszelkimi ludzkimi słabościami, takimi jak chęć panowania, błąd, a nawet grzech. Moc Ducha Świętego nie gwarantuje w taki sam sposób wszystkich czynów pełniących posługę święceń. Podczas gdy gwarancja ta jest dana w aktach sakramentalnych, tak że nawet grzeszność pełniącego posługę święceń nie może stanowić przeszkody dla owocu łaski, to jednak istnieje wiele innych czynów, na których pozostają ślady jego ludzkich cech, nie zawsze będących znakiem wierności Ewangelii, a przez to mogących szkodzić apostołskiej płodności Kościoła.

1551 Kapłaństwo ma charakter *służebny*. "Urząd... który Pan powierzył pasterzom ludu swego, jest prawdziwą *służbą*" ²⁴ . Kapłaństwo jest całkowicie skierowane ku Chrystusowi i ludziom. Zależy całkowicie od Chrystusa i Jego jedyne kapłaństwa; zostało ustanowione dla ludzi i dla wspólnoty Kościoła. Sakrament święceń przekazuje *świętą władzę*, która jest jedynie władzą Chrystusa. Wykonywanie tej władzy powinno więc stosować się do wzoru Chrystusa, który z miłości uczynił się

ostatnim i stał się sługą wszystkich ²⁵. "Słusznie więc nazwał Pan opiekę nad owieczkami dowodem miłości względem Niego" ²⁶.

...w imieniu całego Kościoła"

1552 Kapłaństwo urzędowe ma za zadanie nie tylko reprezentować Chrystusa - Głowę Kościoła - wobec zgromadzenia wiernych. Działa także w imieniu całego Kościoła, gdy zanoszą do Boga modlitwę Kościoła ²⁷, a zwłaszcza gdy składa Ofiarę eucharystyczną ²⁸.

1553 "W imieniu *całego* Kościoła" - nie oznacza to, że kapłani są delegatami wspólnoty. Modlitwa i ofiara Kościoła są nieodłączne od modlitwy i ofiary Chrystusa, Jego Głowy. Jest to zawsze kult Chrystusa w Kościele i przez Kościół. Cały Kościół, Ciało Chrystusa, modli się i składa siebie w ofierze Bogu Ojcu: "Przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie", w jedności Ducha Świętego. Całe Ciało, *caput et membra* (głowa i członki), modli się i ofiaruje, dlatego też ci, którzy w tym Ciele są w sposób specjalny szafarzami, są nazywani nie tylko sługami Chrystusa, lecz także sługami Kościoła. Kapłaństwo urzędowe może reprezentować Kościół dlatego, że reprezentuje ono Chrystusa.

III. Trzy stopnie sakramentu święceń

1554 "Urząd kościelny, przez Boga ustanowiony, sprawowany jest w różnych stopniach święceń przez tych, którzy od starożytności już noszą nazwę biskupów, prezbiterów i diakonów" ²⁹. Nauka katolicka, wyrażona w liturgii, Urząd Nauczycielski i stała praktyka Kościoła uznają, że istnieją dwa stopnie uczestniczenia w kapłaństwie Chrystusa: episkopat i prezbiterat. Diakonat jest przeznaczony do pomocy im i służenia. Dlatego pojęcie sacerdos - kapłan - oznacza obecnie biskupów i prezbiterów, a nie diakonów. Nauka katolicka przyjmuje jednak, że zarówno dwa stopnie uczestniczenia w kapłaństwie (episkopat i prezbiterat), jak i stopień służby (diakonat), są udzielane za pośrednictwem aktu sakramentalnego nazywanego "święceniami", to znaczy przez sakrament święceń:

Niech wszyscy szanują diakonów jak [samego] Jezusa Chrystusa, a także biskupa, który jest obrazem Ojca, i prezbiterów jako Radę Boga i zgromadzenie Apostołów; bez nich nie można mówić o Kościele ³⁰.

Święcenia biskupie - pełnia sakramentu święceń

1555 "Wśród tych rozmaitych posług, od najdawniejszych czasów sprawowanych w Kościele, pierwsze miejsce, jak świadczy Tradycja, zajmuje posługa tych, którzy ustanowieni biskupami dzięki sukcesji sięgającej początków, rozporządzają latoroślami wyrosłymi z nasienia apostołskiego" ³¹.

1556 By wypełnić swoje wzniosłe posłanie, "Apostołowie ubogaceni zostali przez Chrystusa specjalnym wylaniem Ducha Świętego zstępującego na nich, 862 sami zaś przekazali dar duchowy pomocnikom swoim przez włożenie na nich rąk; dar ten przekazany został aż do nas w sakrze biskupiej" [32](#) .

1557 Sobór Watykański II "uczy, że przez konsekrację biskupią udziela się *pełni sakramentu święceń*, która zarówno w tradycji liturgicznej Kościoła, jak i w wypowiedziach świętych Ojców nazywana jest najwyższym kapłaństwem bądź pełnią świętego posługiwania" [33](#) .

1558 "Sakra biskupia wraz z urzędową funkcją uświęcania przynosi również funkcję nauczania i rządzenia... przez włożenie rąk i przez słowa konsekracji udzielana jest łaska Ducha Świętego i wyciskane święte znamię, tak że biskupi w sposób szczególnie i dostrzegalny przejmują rolę samego Chrystusa, Mistrza, Pasterza i Kapłana, i w Jego osobie (*in Eius persona*) działają" [34](#) . "Biskupi zatem, przez danego im Ducha Świętego, stali się prawdziwymi i autentycznymi nauczycielami wiary, kapłanami i pasterzami" [35](#) .

1559 "Członkiem Kolegium Biskupiego zostaje się na mocy sakramentalnej konsekracji i hierarchicznej wspólnoty z głową Kolegium oraz jego członkami" [36](#) . Charakter i *kolegialna natura* stanu biskupiego wyraża się między innymi w starożytnej praktyce Kościoła polegającej na tym, że w konsekracji nowego biskupa uczestniczy większa liczba biskupów [37](#) . Dla prawowitych święceń biskupich wymagana jest dzisiaj specjalna decyzja Biskupa Rzymu, ponieważ stanowi on najwyższą widzialną więź komunii Kościołów partykularnych w jednym Kościele i zapewnia ich wolność.

1560 Każdy biskup jako wikariusz Chrystusa pełni misję pasterską w powierzonym sobie Kościele partykularnym, ale równocześnie kolegialnie ze wszystkimi braćmi w biskupstwie uczestniczy w *trosce o wszystkie Kościoły*: "Chociaż każdy biskup jest właściwym pasterzem tylko tej części trzody, która została powierzona jego trosce, to jednak jako prawowity następca Apostołów z ustanowienia Bożego jest odpowiedzialny razem z innymi za apostolskie posłanie Kościoła" [38](#) .

1561 Wszystko to, co zostało powiedziane, wyjaśnia, dlaczego Eucharystia sprawowana przez biskupa ma zupełnie wyjątkowe znaczenie. Wyraża się w niej Kościół zgromadzony wokół ołtarza pod przewodnictwem tego, kto w sposób widzialny reprezentuje Chrystusa, Dobrego Pasterza i Głowę Kościoła [39](#) .

Święcenia prezbiterów - współpracowników biskupa

1562 "Chrystus, którego Ojciec uświęcił i posłał na świat ⁴⁰, uczestnikami swego uświęcenia i posłannictwa uczynił, za pośrednictwem swoich Apostołów, ich następców, to znaczy biskupów; oni zaś w sposób prawomocny przekazali zadania swego urzędu w różnym stopniu różnym jednostkom w Kościele" ⁴¹. "Obowiązek posługi biskupiej został zlecony w stopniu podporządkowanym prezbiterom, aby ustanowieni w stanie kapłańskim, byli *współpracownikami stanu biskupiego*, w celu należytego wypełniania powierzonego przez Chrystusa apostolskiego posłannictwa" ⁴².

1563 "Urząd prezbiterów jest związany z biskupstwem, uczestniczy we władzy, mocą której sam Chrystus Ciało swoje buduje, uświęca i rządzi. Dlatego też kapłaństwo prezbiterów zakłada wprowadzenie sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia, zostaje jednak udzielone przez ten specjalny sakrament, mocą którego prezbiterzy dzięki namaszczeniu Ducha Świętego zostają naznaczeni szczególnym znamieniem i tak upodabniają się do Chrystusa Kapłana, aby mogli działać w zastępstwie Chrystusa-Głowy" ⁴³.

1564 "Prezbiterzy, choć nie posiadają szczytu kapłaństwa i w wykonywaniu swojej władzy zależni są od biskupów, związani są jednak z nimi godnością kapłańską i na mocy sakramentu kapłaństwa, na podobieństwo Chrystusa, najwyższego i wiecznego Kapłana ⁴⁴, wyświęceni są, aby głosić Ewangelię, być pasterzami wiernych i celebrować kult Boży *jako prawdziwi kapłani Nowego Testamentu*" ⁴⁵.

1565 Na mocy sakramentu święceń prezbiterzy uczestniczą w powszechnym posłaniu powierzonym Apostołom przez Chrystusa. Duchowy dar, jaki otrzymali przez święcenia, przygotowuje ich nie do jakiegoś ograniczonego i zacieśnionego posłania, ale "do najszerszej i powszechnej misji zbawienia <<aż po krańce ziemi>> ⁴⁶, "z sercem gotowym do głoszenia wszędzie Ewangelii" ⁴⁷.

1566 "Swoją zaś świętą sprawują przede wszystkim w kulcie czy *uczcie eucharystycznej*, w której działając w zastępstwie (*in persona*) Chrystusa i głosząc Jego tajemnicę, łączą modlitwy wiernych z ofiarą Tego, który jest ich Głową, i uobecniają we Mszy świętej, aż do przyjścia Pańskiego, jedyną świętą ofiarę Nowego Testamentu, mianowicie Chrystusa, ofiarującego się raz jeden Ojcu na ofiarę niepokalaną" ⁴⁸. Z tej jedynej ofiary czerpie swoją moc cała ich posługa kapłańska ⁴⁹.

1567 "Kapłani, pilni współpracownicy stanu biskupiego, jego pomoc i narzędzie, powołani do służenia Ludowi Bożemu, stanowią wraz ze swym biskupem jedno grono kapłańskie (*presbyterium*), poświęcające się różnym powinnościom. W poszczególnych lokalnych zgromadzeniach wiernych czynią oni obecnym w pewnym sensie samego biskupa, z którym jednoczą się ufnie i wielkodusznie, i jego obowiązki oraz starania biorą w części na siebie i troskliwie na co dzień je wykonują" ⁵⁰.

Prezbiterzy mogą wykonywać swoją posługę tylko w zależności od biskupa i w komunii z nim. Przyniesienie posłuszeństwa, jakie składają biskupowi podczas święceń, i pocałunek pokoju biskupa na końcu liturgii święceń oznaczają, że biskup uważa ich za swoich współpracowników, synów, braci i przyjaciół, a oni ze swej strony powinni okazywać mu miłość i posłuszeństwo.

1568 "Wszyscy prezbiterzy, ustanowieni przez święcenia w stanie kapłańskim, związani są z sobą najściślej braterstwem sakramentalnym; szczególnie zaś w diecezji, której służbie są oddani pod zwierzchnictwem własnego biskupa, tworzą jeden zespół prezbiterów" ⁵¹. Jedność prezbiterium wyraża się w liturgii poprzez zwyczaj, zgodnie z którym podczas obrzędu święceń po biskupie na nowo wyświęconego wkładają ręce także kapłani.

Święcenia diakonów - "dla posługi"

1569 "Na niższym szczeblu hierarchii stoją diakoni, na których nakłada się ręce <<nie dla kapłaństwa, lecz dla posługi>>" ⁵². Przy święceniach diakonatu tylko biskup wkłada ręce. Oznacza to, że diakon jest specjalnie związany z biskupem w zadaniach swojej "diakonii" ⁵³.

1570 Diakoni uczestniczą w specjalny sposób w posłaniu i łasce Chrystusa ⁵⁴. Sakrament święceń naznacza ich pieczęcią ("charakterem"), której nikt nie może usunąć. Upodabnia ich ona do Chrystusa, który stał się "diakonem", to znaczy sługą wszystkich ⁵⁵. Do diakonów należy między innymi asystowanie biskupowi i prezbiterom przy celebracji Boskich misterii, szczególnie Eucharystii, jej udzielanie, asystowanie przy zawieraniu małżeństwa i błogosławienie go, głoszenie Ewangelii i przepowiadanie, prowadzenie pogrzebu i poświęcanie się różnym posługom miłości ⁵⁶.

1571 Od czasu Soboru Watykańskiego II Kościół łaciński przywrócił diakonat "jako właściwy i trwały stopień hierarchiczny" ⁵⁷, podczas gdy Kościoły wschodnie zachowały go nieprzerwanie. *Diakonat stały*, który może być udzielany żonatym mężczyznom, stanowi znaczne wzbogacenie posłania Kościoła. Istotnie, jest czymś właściwym i pożytecznym, by mężczyźni, którzy pełnią w Kościele prawdziwie posługę diakona, czy to w życiu liturgicznym i duszpasterskim, czy to w pracy społecznej i charytatywnej, "byli umacniani przez obrzęd włożenia rąk przekazany tradycją apostołską i złączeni ściślej z ołtarzem, aby przez sakramentalną łaskę diakonatu mogli skuteczniej wykonywać swoją służbę" ⁵⁸.

IV. Celebracja sakramentu święceń

1572 Celebracja święceń biskupa, prezbiterów czy diakonów ze względu na szczególne znaczenie dla życia Kościoła partykularnego powinna odbywać się z udziałem wielu wiernych. Zazwyczaj powinna odbywać się w niedzielę, w katedrze,

w sposób odpowiednio uroczysty. Trzy święcenia - biskupa, prezbitera i diakona - przebiegają w podobny sposób. Są one udzielane w ramach liturgii eucharystycznej.

1573 *Istotny obrzęd* sakramentu święceń dla wszystkich trzech stopni stanowi włożenie rąk przez biskupa na głowę wyświęcanego, a także specjalna modlitwa konsekuracyjna, będąca prośbą do Boga o wylanie Ducha Świętego i udzielenie 1585 Jego darów dostosowanych do posługi, do której kandydat jest wyświęcany ⁵⁹.

1574 Podobnie jak we wszystkich sakramentach, właściwej celebracji towarzyszą obrzędy dodatkowe. Różnią się one bardzo w różnych tradycjach liturgicznych, ale ich wspólną cechą jest wyrażanie wielorakiego znaczenia łaski sakramentalnej. W obrzędzie łacińskim obrzędy wstępne: przedstawienie i wybór kandydata, przemówienie biskupa, pytania stawiane kandydatowi, litania do Wszystkich Świętych - mają potwierdzić, że wybór kandydata został dokonany zgodnie z praktyką Kościoła. Przygotowują one do uroczystego aktu konsekracji, po którym wiele obrzędów ma wyrazić i dopełnić w sposób symboliczny dokonywane misterium. W przypadku biskupa i prezbitera namaszczenie krzyżem świętym jest znakiem specjalnego namaszczenia przez Ducha Świętego, który czyni owocną ich posługę. W przypadku biskupa ma miejsce przekazanie księgi Ewangelii, pierścienia, mitry i pastorału na znak jego apostołskiego posłania głoszenia słowa Bożego, jego wierności Kościołowi, oblubienicy Chrystusa, i jego władzy pasterza trzody Pana. Przy święceniach prezbitera przekazuje się patenę i kielich, "ofiary ludu świętego", którą prezbyter ma składać Bogu. Przy święceniach diakonów przekazuje się im księgę Ewangelii na znak, że otrzymali posłannictwo głoszenia Ewangelii Chrystusa.

V. Kto może udzielać sakramentu święceń?

1575 Sam Chrystus wybrał Apostołów i dał im udział w swoim posłaniu i w swojej władzy. Wyniesiony na prawicę Ojca, nie opuszcza On swojej trzody, lecz strzeże jej przez Apostołów, otaczając stałą opieką, i kieruje przez pasterzy, którzy nadal prowadzą Jego dzieło ⁶⁰. A zatem to Chrystus "ustanawia" jednych apostołami, innych pasterzami ⁶¹. Działa On nadal przez biskupów ⁶².

1576 Ponieważ sakrament święceń jest sakramentem posługi apostołskiej, przekazywanie tego "daru duchowego" ⁶³, "nasienia apostołskiego" ⁶⁴, należy do biskupów jako następców Apostołów. Biskupi ważnie wyświęceni, to znaczy włączeni w sukcesję apostołską, udzielają ważnie trzech stopni sakramentu święceń ⁶⁵.

VI. Kto może otrzymać sakrament święceń?

1577 "Święcenia ważnie przyjmuje tylko mężczyzna (*vir*) ochrzczony" ⁶⁶. Pan Jezus wybrał mężczyzn (*viri*), by utworzyć kolegium Dwunastu Apostołów ⁶⁷, i tak samo czynili Apostołowie, gdy wybierali swoich współpracowników ⁶⁸, którzy mieli przejąć ich misję ⁶⁹. Kolegium Biskupów, z którym prezbyterzy są zjednoczeni w kapłaństwie, uobecnia i aktualizuje aż do powrotu Chrystusa kolegium Dwunastu. Kościół czuje się związany tym wyborem dokonany przez samego Pana. Z tego powodu nie są możliwe święcenia kobiet ⁷⁰.

1578 Nikt nie ma *prawa* do otrzymania sakramentu święceń, ponieważ nikt nie może przyznać sobie samemu tej posługi. Powołuje do niej Bóg ⁷¹. Kto uważa, że rozpoznaje w sobie znaki powołania Bożego do posługi święceń, powinien pokornie poddać swoje pragnienie autorytetowi Kościoła, na którym spoczywa odpowiedzialność i prawo wybrania kogoś do przyjęcia sakramentu święceń. Jak każda łaska, sakrament święceń może być *przyjęty* tylko jako niezасłużony dar.

1579 Wszyscy pełniący posługę święceń w Kościele łacińskim, z wyjątkiem stałych diakonów, są zazwyczaj wybierani spośród wierzących nie żonatych mężczyzn, którzy chcą zachować *celibat* "dla Królestwa niebieskiego" (Mt 19, 16-18; 12). Powołani do tego, by poświęcić się niepodzielnie Panu i "Jego sprawom" ⁷², oddają się całkowicie Bogu i ludziom. Celibat jest znakiem nowego życia, do służby któremu jest konsekrowany szafarz Kościoła. Przyjęty radosnym sercem, zapowiada on bardzo jasno Królestwo Boże ⁷³.

1580 W Kościołach wschodnich od wieków jest przyjęta inna dyscyplina. Podczas gdy biskupi wybierani są wyłącznie spośród celibatariuszy, mężczyźni żonaci mogą otrzymywać święcenia diakonatu i prezbiteratu. Od dawna ta praktyka jest uznana za *prawowitą*; żonaci prezbiterzy wypełniają owocnie swoją posługę w łonie ich wspólnot ⁷⁴. Celibat prezbiterów jest zresztą w wielkiej czci w Kościołach wschodnich i wielu prezbiterów wybiera go dobrowolnie dla Królestwa Bożego. Zarówno w praktyce Kościołów wschodnich, jak zachodnich nie może żenić się ten, kto już przyjął sakrament święceń.

VII. Skutki sakramentu święceń

Niezatarty charakter

1581 Sakrament święceń przyjmującego go upodabnia do Chrystusa dzięki specjalnej łasce Ducha Świętego, czyniąc go narzędziem Chrystusa dla Jego Kościoła. Święcenia uzdalniają go, by mógł działać jako przedstawiciel Chrystusa, Głowy Kościoła, w Jego potrojnej funkcji kapłana, proroka i króla.

1582 Jak w przypadku chrztu i bierzmowania, to uczestnictwo w funkcji Chrystusa jest udzielane raz na zawsze. Sakrament święceń wyciska również *niezatarty charakter duchowy* i nie może być powtarzany ani udzielany tylko na pewien czas ⁷⁵.

1583 Kto został wyświęcony w sposób ważny, może oczywiście ~~ze słusznych~~ *z ważnych* powodów zostać zwolniony z obowiązków i funkcji związanych ze święczeniami lub otrzymać zakaz ich wykonywania ⁷⁶, nie może jednak stać się człowiekiem świeckim w ścisłym sensie ⁷⁷, ponieważ charakter wyciśnięty przez święcenia jest nieusuwalny. Powołanie i posłanie otrzymane w dniu święceń naznaczyły go na zawsze.

1584 Ponieważ przez pełniącego posługę święceń działa i zbawia sam Chrystus, niegodność kapłana nie jest przeszkodą dla działania Chrystusa ⁷⁸. Mówi o tym z mocą św. Augustyn:

Kto zaś jest sługą pysznym, należy do diabła, jednak daru Chrystusa nie plami. Co przez niego spływa, jest czyste, co przez niego przechodzi, jest jasne, dostaje się na żyzną glebę... Duchowa moc sakramentu jest jakby światłością. Ci, którzy mają być oświeceni, przyjmują ją czystą, a jeśli nawet przechodzi przez nieczystych, nie ulega splamieniu ⁷⁹.

Łaska Ducha Świętego

1585 Przez łaskę Ducha Świętego, która jest właściwa dla sakramentu święceń, wyświęcony zostaje upodobniony do Chrystusa Kapłana, Nauczyciela i Pasterza, którego jest sługą.

1586 Dla biskupa jest to przede wszystkim łaska mocy ("Duch, który czyni zwierzchników": Modlitwa przy konsekracji biskupa w obrzędzie łacińskim): łaska prowadzenia i bronięcia z mocą i roztropnością Kościoła, jak ojciec i pasterz, z miłością bezinteresowną do wszystkich, ale szczególnie do ubogich, chorych i potrzebujących ⁸⁰. Łaska ta pobudza biskupa do głoszenia wszystkim Ewangelii, do tego, by był wzorem dla swojej trzody, by wyprzedzał ją na drodze uświęcenia, utożsamiając się w Eucharystii z Chrystusem, Kapłanem i Ofiarą, nie bojąc się oddać swego życia za owce:

Ojcze, który znasz serca, udziel tej łaski Twemu słudze, którego wybrałeś do biskupstwa by pasł Twoją świętą trzodę i wykonywał nienagannie wobec Ciebie najwyższe kapłaństwo, służąc Tobie dniem i nocą; niech wyprasza nieustannie Twą łaskawość i ofiaruje dary Twojego świętego Kościoła; niech posiada na mocy najwyższego kapłaństwa władzę odpuszczania grzechów zgodnie z Twoim poleceniem, niech rozdziela posługi według Twego rozkazu i rozwiązuje z wszelkich więzów na mocy władzy, jaką dałeś Apostołom, niech podoba się Tobie przez łagodność i czystość serca, składając Ci miłą woń, przez Twego Syna Jezusa Chrystusa... ⁸¹.

1587 Duchowy dar, którego udzielają święcenia prezbiteratu, wyraża następująca modlitwa odmawiana w obrzędzie bizantyjskim. Biskup, wkładając ręce, mówi między innymi:

Panie, napełnij darem Ducha Świętego tego, którego raczyłeś podnieść do godności kapłaństwa, by był godny bez zarzutu stać przy Twoim ołtarzu, głosić Ewangelię Twojego Królestwa, pełnić posługę Twego słowa prawdy, składać Ci dary i ofiary duchowe, odnawiać Twój lud przez kąpiel odrodzenia, tak aby on sam wyszedł na spotkanie naszego wielkiego Boga i Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, Twojego jedyne Syna, w dniu Jego powtórnego przyjścia i by otrzymał z Twojej nieskończonej dobroci nagrodę za wierne wypełnianie swojego zadania ⁸².

1588 Diakoni, "umocnieni... łaską sakramentalną, w posłudze liturgii, słowa i miłości, służą Ludowi Bożemu w łączności z biskupem i jego kapłanami" ⁸³.

1589 Wobec wielkości łaski i misji kapłańskiej święci doktorzy odczuwali naglące wezwanie do nawrócenia, by całym swoim życiem odpowiedzieć Temu, którego sługami ustanowił ich sakrament. I tak św. Grzegorz z Nazjanzu jako młody kapłan woła:

Trzeba zacząć od oczyszczenia siebie, zanim będzie się oczyszczało innych; trzeba osiąść naukę, by móc uczyć; trzeba stać się światłem, by oświecać, samemu zbliżyć się do Boga, by innych do Niego przybliżyć, być uświęconym, by uświęcać, prowadzić za rękę i radzić rozumnie **84**. Wiem, czyimi jesteśmy sługami, w jakim stanie się znajdujemy i kim jest Ten, do kogo zmierzamy. Znam wielkość Boga i słabość człowieka, ale także jego moc **85**. [Kim więc jest kapłan? Jest] obrońcą prawdy, wznosi się z aniołami, wielbi z archaniołami, składa na ołtarzu dary ofiarne, uczestniczy w kapłaństwie Chrystusa, odnawia stworzenie, przywraca w nim obraz Boży, przysposabia je do świata wyższego i, conajważniejsze: *jest przebóstwiany i przebóstwia* **86**.

Święty Proboszcz z Ars mówi: "Kapłan prowadzi dalej dzieło odkupienia na ziemi..." "Gdyby dobrze zrozumiało się, kim jest kapłan na ziemi, można by umrzeć, nie z przerażenia, lecz z miłości..." "Kapłaństwo - to miłość Serca Jezusowego" **87**.

W skrócie

1590 *Święty Paweł mówi do swojego ucznia Tymoteusza: "Przypominam ci, abyś rozpalil na nowo charyzmat Boży, który jest w tobie przez nałożenie moich rąk" (2 Tm 1, 6). "Jeśli ktoś dąży do biskupstwa, požąda dobrego zadania" (1 Tm 3, 1). Do Tytusa powiedział: "W tym celu zostawiłem cię na Krecie, byś zaległe sprawy należycie załatwił i ustanowił w każdym mieście prezbiterów. Jak ci zarządziłem" (Tt 1, 5).*

1591 *Cały Kościół jest ludem kapłańskim. Przez chrzest wszyscy wierni uczestniczą w kapłaństwie Chrystusa. Uczestnictwo to jest nazywane "wspólnym kapłaństwem wiernych". U jego podstaw i dla służenia mu istnieje inne uczestnictwo w posłaniu Chrystusa, przekazywane przez sakrament święceń, którego misją jest pełnienie służby we wspólnocie, w imieniu i w osobie Chrystusa-Głowy.*

1592 *Kapłaństwo urzędowe różni się istotowo od wspólnego kapłaństwa wiernych, ponieważ udziela świętej władzy w służbie wiernym. Pełniący urząd święceń wykonują swoją posługę wobec Ludu Bożego przez nauczanie (munus docenti), kult Boży (munus liturgicum) i rządy pasterskie (munus regendi).*

1593 *Od początku posługa święceń była udzielana i wykonywana według trzech stopni: jako posługa biskupów, prezbiterów i diakonów. Posługi udzielane przez święcenia są niezastąpione w organicznej strukturze Kościoła. Bez biskupów, prezbiterów i diakonów nie można mówić o Kościele* **88**.

1594 *Biskup otrzymuje pełnię sakramentu święceń, która włącza go do Kolegium Biskupów i czyni widzialną głową powierzonego mu Kościoła partykularnego. Biskupi jako następcy Apostołów i członkowie kolegium mają udział w odpowiedzialności*

apostolskiej i w posłaniu całego Kościoła pod zwierzchnictwem papieża, następcy św. Piotra.

1595 *Prezbiterzy są zjednoczeni z biskupami w godności kapłańskiej, a równocześnie zależą od nich w wykonywaniu swoich funkcji duszpasterskich; są powołani, by być roztropnymi współpracownikami biskupów. Tworzą oni wokół swojego biskupa prezbiterium, które wraz z nim jest odpowiedzialne za Kościół partykularny. Otrzymują od biskupa misję kierowania wspólnotą parafialną lub określoną funkcję kościelną.*

1596 *Diakoni są wyświęceni dla zadań posługi w Kościele. Nie otrzymują oni kapłaństwa posługi, ale święcenia dają im prawo do ważnych funkcji w posłudze słowa, w kulcie Bożym, w zadaniach duszpasterskich i charytatywnych, które mają pełnić pod pasterskim zwierzchnictwem swojego biskupa.*

1597 *Sakrament święceń udzielany jest przez włożenie rąk, któremu towarzyszy uroczysta modlitwa konsekracyjna. Prosi się w niej Boga, by otrzymującemu święcenia udzielił łask Ducha Świętego, potrzebnych dla jego posługi. Święcenia wyciskają niezatarty charakter sakramentalny.*

1598 *Kościół udziela sakramentu święceń tylko mężczyznom (viris) ochrzczone, których zdolności do wykonywania posługi kapłańskiej zostały starannie rozeznane. Odpowiedzialność i prawo dopuszczenia kogoś do przyjęcia sakramentu święceń przysługuje władzy kościelnej.*

1599 *W Kościele łacińskim sakrament święceń prezbiteratu jest udzielany w sposób zwyczajny tylko kandydatom, którzy są gotowi dobrowolnie przyjąć celibat i publicznie wyrażają wolę zachowania go z miłości do Królestwa Bożego i służby ludziom.*

1600 *Udzielanie sakramentu święceń wszystkich trzech stopni należy do biskupów.*